

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
10 / 1989 - 16	
DATO	24 MARS 2011
AN	EKSP.

Deres ref
10/01989

Vår ref
201005406-/HGN

Dato 22 MAR 2011

Forslag til program for konsekvensutredning i åpningsprosessen for petroleumsvirksomhet i havområdene ved Jan Mayen

Vi viser til brev fra Olje- og energidepartementet 14. desember 2010 med forslag til program for konsekvensutredning med tanke på åpning for petroleumsvirksomhet ved Jan Mayen. Miljøverndepartementet gir nedenfor sine kommentarer og viser for øvrig til vedlagte høringsuttalelser fra sine direktorater.

Generelt vil vi si at utkastet til utredningsprogram er godt og synes i hovedsak å ivareta de problemstillingene og elementene vi forventer skal dekkes. Vi vil imidlertid understreke en del spesielt viktige problemstillinger:

Hovedkommentarer

- Det er spesielle utfordringer knyttet til eventuell etablering av petroleumsvirksomhet nær en vernet øy med sårbar natur og isolert geografisk beliggenhet som må belyses grundig gjennom konsekvensutredningsprosessen. Dette gjelder utfordringer knyttet til å holde påvirkning og risiko på et lavt nivå, sikre en god beredskap mot akutt forurensning og å ivareta naturmangfoldet i området. Utredningen må ta hensyn til de spesielle utfordringene som er knyttet til manglende infrastruktur, lang avstand til fastlandet, krevende klima og risiko for jordskjelv og vulkanaktivitet.
- Det bør være en målsetting med utredningsarbeidet å gjøre arealbaserte vurderinger med sikte på å kunne identifisere eventuelle områder som vil være uforenelige med aktivitet av miljøhensyn, områder som er miljømessig utfordrende

og som vil kreve spesielle tilpasninger ved aktivitet, og områder som vurderes som mindre utfordrende.

- Det er særlig viktig at utredningsarbeidet omfatter vurderinger av risikoen for at akutte utslipp fra virksomhet i ulike deler av utredningsområdet vil kunne nå Jan Mayen eller andre områder med sårbare naturverdier og ressurser. Dette vil være et viktig grunnlag for arealbaserte vurderinger av rammene for eventuell petroleumsvirksomhet i ulike deler av utredningsområdet.
- Konsekvensutredningen må så langt mulig se på alternative utbyggingsløsninger, inkludert på land. Utredningsprogrammet må styrkes på området konsekvenser av mulige utbygginger og infrastruktur i virksomhetsområdet på land, inkludert kartlegging av naturmangfold og mulig effekter på verneområdet.
- Konsekvensene av ulike scenarier for petroleumsvirksomhet bør vurderes i lys av at den samlede belastningen på miljøet skal holdes på et akseptabelt nivå. Gitt at en eventuell petroleumsvirksomhet i området vil strekke seg flere tiår fram i tid, må slike vurderinger ta i betraktning at miljøbelastningen som følge av klimaendringer og havforsuring forventes å øke.
- Det er ikke oppgitt noe tidsløp for de ulike aktivitetene i konsekvensutredningsprosessen. Vi anser at kartlegging av petroleumssressurser og miljøverdier må legges premisser og være styrende for tidsløpet for andre utredningsaktiviteter.
- Regjeringen vil vurdere spørsmålet om petroleumsvirksomhet nær Jan Mayen på ny i forbindelse med oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet (St.meld. nr. 37 (2008-2009)), senest i 2014. Miljøverndepartementet forutsetter at i den grad konsekvensutredningen er ferdigstilt innen den tid, vil rammene for petroleumsvirksomhet fastlegges i den oppdaterte forvaltningsplanen.
- Når det gjelder seismiske undersøkelser forutsetter vi at disse ikke vil foregå i beltet på 30 km rundt Jan Mayen der det er bestemt at det ikke skal foregå petroleumsvirksomhet før oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet.

Spesifikke kommentarer

Forslaget til utredningsprogram omtaler enkelte temaer utførlig, som for eksempel sjøfugl, mens andre temaer kun er listet opp punktvist. Vi vil derfor understreke noen spesifikke problemstillinger nedenfor og viser for øvrig til utdyping i de vedlagte uttalelsene fra våre direktorater.

- Strømforhold: Når det gjelder kunnskap om strømforhold er det viktig at strømdataene er av en slik oppløsning at de vil kunne gi informasjon om mulighetene for at Jan Mayen vil påvirkes av et eventuelt utslipp fra virksomhet.
- Sjøfugl: Jan Mayen er en viktig lokalitet for sjøfugl. Behov for kartlegging og langsiktig overvåking er viktig og identifisert i utredningsprogrammet. Kartlegging av sjøfuglforekomster bør settes i gang raskt og kobles opp mot SEAPOP i 2011 og 2012. Både Norsk polarinstitutt og Direktoratet for naturforvaltning må involveres i arbeidet.

- Sjøpattedyr. Her er det først og fremst behov for kartlegging og langsiktig overvåking av forekomst av hvalarter, og studier av effekt av støy. Mulig påvirkning på klappmyss og grønlandssel i kasteområdene i iskanten vest for Jan Mayen må også vurderes.
- Fisk: Kartleggingen bør som påpekt i forslaget til utredningsprogram også omfatte ikke-kommersielle fiskearter, både pelagiske og bunnlevende. Videre bør også effekt av støy fra seismikk på fisk utredes.
- Havbunn: Det er viktig at bunnforholdene kartlegges grundig med hensyn til verdifull og sårbar bunnfauna, biologisk mangfold og kjemiske parametre, slik det er gjort gjennom MAREANO-programmet for områder i Barentshavet. Det må avklares hvordan kartleggingen er tenkt gjennomført og finansiert og om den vil inngå i MAREANO. Videre ber vi om at Direktoratet for naturforvaltning blir involvert i planleggingen av havbunnsundersøkelser.
- Marine kulturminner: Kartlegging av havbunnen må også gjøres med tanke på å oppdage eventuelle marine kulturminner. Kulturminneforvaltningen må involveres i en slik kartlegging, jf vedlagte uttalelse fra Riksantikvaren.
- Verdensarv: Petroleumsvirksomhet nær Jan Mayen og bruk av Jan Mayen i petroleumsøyemed vil ha konsekvenser for muligheten til å inkludere øya i en større verdensarv-nominasjon som omfatter flere øyer langs den midt-Atlantiske ryggen. Dette må vurderes i konsekvensutredningen i lys av UNESCOs holdning i sammenliknbare saker.
- Akutt forurensning: Det er viktig å ta med i utredningene at egen beredskap mot akutt forurensning må etableres på Jan Mayen. Det kan i enkelte områder bli aktuelt å stille krav om svært kort responstid. Utredningen må gjennomføres på en måte som synliggjør eventuelle forskjeller i risiko for skade på sårbare og verdifulle områder og miljøverdier ved utslipp fra ulike relevante geografiske posisjoner. I oljedriftsmodelleringene og scenarioene må også store akutte utslippshendelser utredes. Videre må mulighetene for å oppdage oljeutslipp under alle slags forhold og behovet for bruk av satellitt- og flyovervåking utredes.
- Regulære utslipp til sjø: I henhold til nullutslippsmålet for petroleumsvirksomheten skal utslipp til sjø av olje og miljøfarlige kjemikalier som hovedregel ikke slippes ut. Utredningen må omfatte vurderinger av konsekvenser av utslipp og ulike alternative tiltak for å nå nullutslippsmålet, inkludert mulighet for (re)injeksjon av produsert vann og kaks og forbedring av teknologiske løsninger for rensing og håndtering.

Siden 2009 omfattes også utslipp av radioaktive stoffer av nullutslippsmålet. I tråd med OSPAR konvensjonens strategiske mål skal utslipp av radioaktive stoffer til det marine miljø reduseres gradvis og vesentlig slik at innen 2020 skal konsentrasjonen av naturlig forekommende stoffer være nær bakgrunnskonsentrasjoner og konsentrasjonen av menneskeskapt radioaktive stoffer være null. Konsekvensutredningsprogrammet må derfor omfatte kartlegging av dagens situasjon (bakgrunnsnivå), vurdere eventuelle utslipp fra petroleumsvirksomhet og tiltak for å unngå utslipp, jf vedlagte uttalelse fra Statens strålevern.

- Utslipp til luft og forholdet til klima: Jan Mayens geografiske beliggenhet vil kunne føre til økt skipstrafikk og derav økte utslipp til luft. Eventuelle konsekvenser dette medfører må inngå i utredningsarbeidet.
- Energiforsyning: Konsekvensutredningen bør ta for seg energiforsyningsløsninger som så langt som mulig minimerer utslippene totalt sett fra aktiviteten.

Prosessen så langt har vært åpen og god fra OEDs side og vi imøteser en fortsatt åpen og inkluderende prosess der våre direktorater blir involvert i forbindelse med utarbeiding av relevante underlagsutredninger og selve konsekvensutredningen.

Med hilsen

Per W. Schive (e.f.)
avdelingsdirektør

Hanne-Grete Nilsen
seniorrådgiver

Kopi:

Direktoratet for naturforvaltning
Klima- og forurensningsdirektoratet
Norsk polarinstitutt
Riksantikvaren
Statens strålevern

Vedlegg 5